

staat op formaline (4%) en deze zien er iets beter uit van kleur, al zou men ze er niet op kunnen determineeren. Wat zou het nu aangenaam zijn, als de mycologen, die onze collectie paddenstoelen komen bezichtigen, in 't Herbarium daar het materiaal in hare natuurlijke, mooie kleuren zagen! Nu, misschien is het wat al te optimistisch gezegd, doch het resultaat dit jaar met de z.g.n. kopersulfaat-formolmethode bereikt, doet mij het beste daarvoor hopen, uitgezonderd (jammer toch altijd die uitzonderingen) met de rood- en paars gekleurden. Wel kreeg ik er de mooie, roode vliegenzwam meer gekleurd (bruin) mee dan met elke andere vloeistof, maar de kleur der roode *Russula*'s, der oranje bekerzwammen, der fraai paarse Amethystzwam (*Lacc.-lacc. var. amethyst.*), ze rennen er uit. Doch het groen van de kopergroene *Stropharia* (*Stropharia aeruginosa*), de gele, de bruine kleuren, ze blijven er onveranderd door bewaard.

Deze kopersulfaat-formolmethode is het eerste toegepast in het laboratorium in Dahlem bij Berlijn en ook in Wageningen sinds eenige jaren reeds in gebruik voor de hogere planten. Of iemand vóór mij reeds de proef met de paddenstoelen heeft genomen, is mij niet bekend. De versche, frissche paddenstoelen worden gedurende 2 maanden gezet in een vloeistof, bestaande uit een 5% oplossing van kopersulfaat + een 5% formalin-oplossing (van de in den handel zijnde 40%) + een weinig geconcentreerd zwavelzuur (10 druppels op een L.). Na die 2 maanden wordt de vloeistof voorzichtig afgegoten en er gedurende 24 uren een 1% formalin-oplossing over gegoten om den groenen aanslag te verwijderen. Is die nog niet verdwenen na dien, dan nog eens 24 uur afspoelen en ten slotte worden de paddenstoelen voor goed geconserveerd in een 4% formalin-oplossing, waaraan een weinig geconcentreerd zwavelzuur is toegevoegd.

Een ieder die de collectie hier komt zien, zal met mij opgetogen zijn, over de reeds verkregen resultaten. Of het op den duur zoo mooi blijven zal en de zwammen niet te week worden voor onderzoek, is natuurlijk niet te zeggen.

Een feit is het, dat bij de hogere planten, op deze manier geconserveerd, de kleuren in het 2e en 3e jaar mooier zijn dan in het eerste.

Haarlem, Febr. 1915.

CATH. COOL.

VOGELS ALS ZIEKENTROOSTERS.

(Vervolg van blz. 117).

EGIN October was er een trek van kleine vogels van het Oosten naar het Westen, ik kon niet onderscheiden wat het waren, ik meen vinken. Den geheelen dag trokken ze over in grootere en kleinere troepjes, soms zelfs bij slechts twee of drie. Hoe vinden de dieren toch elkaar? Welk geheimzinnig vermogen brengt hen bijeen en wijst hun een zelfden weg? Want er is soms zulk een tijdsruimte tusschen het overtrekken van verschillende groepjes, dat men meenen zou, dat ze elkaar niet meer kunnen zien, dat het ééne groepje niet den weg gewezen wordt door het andere. Op 12 October 's morgens, op een mooien

helderen ochtend, zie ik de grijze kraaien overkomen van het N. O. naar het W., ook niet gezamenlijk, maar bij enkele of meerdere gelijk, ze vliegen langzaam en vermoeid en elk groepje zie ik komen precies van hetzelfde plekje boven een boomengroep uit. 's Middags regent het en den volgenden dag is het warm; er zijn dan enkele grijze kraaien in de buurt en ik zie ze den geheelen winter, maar bij het huis komen ze niet.

Begin November zie ik enkele goudhaantjes in de sparretjes en coniferen, maar die zijn weer weggegaan. Ook staartmeesjes komen een enkele maal langs, en het is een genot ze te zien hangen in de takken en hun druk terrr, terrr, te hooren, maar te spoedig zijn ze steeds weer verdwenen. Men zou op hun Beets' dichtregels à propos van den spoortrein: »k ben al aangekomen vóór ik nog vertrek« kunnen varieeren: staartmeesjes lijken alweer vertrokken voor ze nog zijn aangekomen.

Eén klein winterkoninkje had ik den geheelen zomer in mijn buurt gezien en zijn vroolijk schetterliedje liet zich telkens hooren. Hij scharrelde over en langs de houten hut en nog meer door en over het linnen tentje, waar in de plooiën stellig nog al eens insecten te vinden waren. Van het gestrooide voedsel zag ik hem nooit iets weghalen, slechts zag ik hem één keer bij het waterbakje. Begin November moest ik weer eenige dagen binnen te bed blijven, de glazen deuren naar buiten stonden open. Ik lag stil met gesloten oogen, toen een geluid mij deed opzien. En daar zat »Klein Jantje« op de knop van mijn ledikant. Even slechts, toen dook hij naar den grond, hipte daar nog even rond en verdween weer door de open deur. Den volgenden morgen dezelfde vertooning. Weer zag ik op door een geluid, en daar was hij op het tafeltje voor mijn bed, zocht wat tusschen de doosjes en glaasjes, vond niets en verdween weer. Toen liet ik wat nootjes strooien op mijn tafeltje, maar hij kwam niet terug. Den daaropvolgenden dag echter, toen ik weer buiten lag in mijn tent, daar was hij weer bezig langs alle latten te zoeken, en ineens, daar zat hij op mijn knie. Was ik een levenloos voorwerp voor het kleine diertje, of voelde het in zijn onbewuste zieltje, welk een vreugde zulke bezoeken in het eentonige leven van een zieke zijn?

Ook het roodborstje bezocht mij trouw, zoo anders in zijn manieren dan het drukke winterkoninkje. Het kwam stil een poosje zitten op het schuin naar beneden loopende touw, waarmede mijn tent in den grond was vastgemaakt, heel stil, keek me een poosje aan en verdween weer zacht. Of het zat op den grond vlak bij mijn ledikant; riep ik dan zacht: »piet, piet!« dan vloog het niet weg, maar keek met een schuin kopje naar boven. Geen ander vogeltje kijkt den mensch zoo met groote, verstandige oogen aan als de roodborst; het is alsof hij je wat te zeggen heeft. Het verwondert mij dat hij, voor zoover ik weet, in de sprookjes niet als betooverd mensch is voorgesteld.¹⁾ Geen ander diertje heeft voor mij zoo iets menschelijks, zoo iets: »ik zou het je zoo graag zeggen, maar ik kan niet«, als het roodborstje.

Maar er zouden nog andere gasten komen, doch die kwamen, geloof ik, slechts uit eigen belang. Ik liet nu altijd fijne aardnootjes strooien op mijn tafeltje, en een kokosnoot hangen aan het schuine touw van mijn tent, dus vlak bij mij. Wat zou het geven? Dadelijk kwamen de meezen op de kokosnoot en ook de boomklever, die bij het op den grond komen om brood te halen, al menigmaal op het touw had gezeten, en het duurde niet lang of ze vlogen van daar op mijn tafeltje en pikten de nootjes weg. Eerst de koolmees, op een morgen van vorst en sneeuw, toen twee zwartkopmeesjes. Die deden eerst alsof ze angst hadden, piepten, fladderden, en als ze het dan gewaagd hadden wat weg te halen, vlogen ze met een vreugdekreet heen. Ze kwamen terstond weerom en bleven dan op het tafeltje zitten eten. Maar af en toe herhaalde zich het vertoon van angst. Het leek wel aanstellerij. Zou er onder de dieren ook aanstellerij bestaan? Den derden dag nam ik wat nootjes in mijn hand en zwartkop aarzelde niet, at met alle kalmte van mijn vinger en uit mijn hand, tripte over mijn

¹⁾ Sedert ik dit schreef vernam ik, dat in de »Christuslegenden« van Selma Lagerlöf, een stukje voorkomt dat heet: »Hoe het roodborstje aan zijn roode kleur komt«, en dat hem daarin menschelijk medelijden wordt toegeschreven.

ledikant, was weldra geheel thuis. En de boomklever? Die had ook gauw gezien, dat er wat te halen was. Van de kokosnoot wipte hij op mijn ledekant, vandaar op het tafeltje, eerst neusde hij eens rond, keek eens in mijn horlogedoosje, pikte in mijn schoenhoorn, en ha! daar vond hij de nootjes. Bij hem geen vertoon van angst, hij pikte rustig van de nootjes en bleef ze op het tafeltje zitten opeten. Den volgenden dag stond er toevallig een parapluie tegen mijn bed. Dat was een mooie brug om van de kokosnoot ineens op het tafeltje te komen. Toen die er niet meer was, dook hij gewoonlijk naar den grond en klom dan tegen het tafeltje op, en ik zag ineens zijn kopje boven het tafeltje uitkomen. Daar stond aan het hoofdeind van mijn ledikant het schoteltje met de nootjes, die ik zelf eten moest, hazelnoten, amandelen, stukken paranoot. Dat had sinjeur weldra in de gaten, dat was veel meer dan zoo'n fijn stukje aardnoot, en rustig hipte hij langs alle hinderpalen van glaasjes en schoteltjes heen, zocht even uit wat hem het lekkerst scheen en was met een groot stuk noot verdwenen. Dat was toch wat al te brutaal. Ik zette het schoteltje op mijn knie, daar zou hij niet durven komen. Maar jawel, hij liet zich niet afschrikken, hij was er dadelijk bij en voelde zich geheel thuis op de dekens, liep over mijn armen, mijn schouder, at uit mijn hand. Welk een vertrouwen in zoo'n diertje. Men spreekt wel van de schuwe vogels, maar vogels zijn niet schuw. Het zijn wat nerveuze diertjes, zij zijn schrikachtig, vooral voor geluiden, meer nog dan voor bewegingen, men moet zich stil kunnen houden als men ze lokken wil. Ik zie soms ineens al de spreuwen of al de vinken en musschen, die nu over het veld loopen, opvliegen en verdwijnen in of achter de heg, zonder dat ik iets hooren of bespeuren kan. Maar schuw zijn ze niet. Ze hebben meer vertrouwen in de menschen dan de menschen in elkaar. Ik vond echter dat boomklever wel wat indiscreet was en altijd met de groote nooten, die voor mij bestemd waren, verdween. Ik legde dus mijn zakdoek over het schoteltje. Alsof dat hem weerhouden zou! Even was hij wat verbluft, maar toen begon hij te trekken tot er een open plekje was en hij weer een heele hazelnoot nemen kon. Nu nam ik het schoteltje op mijn borst en hield mijn hand er rond. Dadelijk had hij het gevonden, hipte van het tafeltje op mijn arm, en ook zóó waren mijn nootjes niet veilig. Maar wat deed hij er mee? Hij was altijd zoo gauw terug, dat hij onmogelijk de groote noot kon verorberd hebben. Bracht hij ze weg? maakte hij voorraad? Maar hij vloog volstrekt niet altijd naar dezelfde plaats. Ook met het brood had ik hem al vreemd zien rondspringen. Soms zag ik hem met een groot stuk in den snavel tegen het walletje aan de overzij pikken, alsof hij zijn schat begraven wilde, maar dat deed hij toch niet, meest liet hij het weer vallen. Later, toen de boomen ontbladerd waren, zag ik hem zoo met stukjes brood slaan, hameren tegen de stammen en takken en meest bleef het stukje liggen in een holletje. Ik hoop dat andere vogels het daar wel weer vonden en er hun voordeel mee deden. Was het van hem meer speellust dan eetlust? Geen andere vogel was zóó vlug, zóó bezig, aldoor vloog hij af en aan, aldoor met het aardige, vroolijke geroep, dat zijn komst aankondigde. Ach, wat heeft dat levendige beestje mij opgevroolijkt en bezig gehouden. Vinnig kon hij ook zijn. Als er musschen zaten bij het brood, dan vloog hij op ze aan en dan ontstond er een stoeipartij, want de musschen laten zich ook de kaas niet van het brood eten en schenen niet bang van de lange, vinnige snavel van mijn vogelvriend, en het eind was meest dat de boomklever op zijn rug lag. Hij is op den grond zeker niet handig met zijn lage klimpootjes.

Begin December lag ik met slecht weer in de houten hut. Ik had niet laten strooien, had er niet aan gedacht, dat mijn »gepluimt gediert« (Jacqueline van der Waals) mij vinden zou op die nieuwe plaats. Maar het duurde niet lang of ik hoorde gescharrel op de houten vloer van de hut en daar kwam de boomklever opklauteren tegen de rieten stoel voor mijn bed; vandaar wipte hij op mijn bed, niets te vinden; toen op het tafeltje en hij verdween met een heele hazelnoot van mijn eigen voorraad. Ook toen ik later weer in die hut lag, mijn bed nu vooraan, het tafeltje er achter, zoodat de vogels, om het lekkers te bereiken, over mij heen moesten, aarzelden zij niet; de meesjes bleven wel doen alsof zij angst hadden, de

boomklever was steeds volmaakt op zijn gemak, kwam telkens weer, liet eens een stukje vallen en bewoog zich dan een heel tijdje onder en achter mijn bed. En toen ik eens op een morgen bezoek had in mijn tent, schrikte ook dat hem niet af; hij liet de kleine stukjes liggen, sprong over alle hinderpalen heen naar het schoteltje met voorraad, en zocht uit wat het meest naar zijn gading was. Ik wilde graag aan mijn bezoeker de kunst vertoonen, dat hij uit mijn hand eet. Zou hij het nu wel durven? Ja, hij doet het terstond.

En toen nog, het laatste, helaas. In December lag ik weer eens binnen met open tuindeuren. Er zou bezoek komen en er stond een groote leuningstoel voor mijn bed. Spoedig hoor ik leven, pootjes op het vloerzeil als van een muis. Daar komt boomklevertje boven de leuningstoel uitkijken; wip, op mijn tafeltje. Ach, ik had niet op zijn komst gerekend en niet gestrooid. Dat vindt hij wel vreemd, hij kijkt eens rond en ontdekt op een andere tafel in de hoek van de kamer het schoteltje met nootjes; gauw daarheen en een groote hazelnoot uitgekozen. Met deze in den snavel nog wat rondneuzen, even opklauteren tegen mijn kapspiegel, en toen weg — weg voor goed. Ik heb hem niet weergezien. Wat is er met het aardige diertje gebeurd? Ik zal het nooit weten. Wel bleef er nog één boomklever in de buurt, die af en toe van het brood kwam nemen, ook wel op de kokosnoot zat, maar dat moet een andere geweest zijn. Waarom zou mijn vriend van mij zijn weggebleven, of liever, waarom zou hij niet meer van de lekkere nootjes zijn komen halen, als hij nog in de buurt was geweest? Ik hoorde ook niet meer het vroolijke geroep, dat zoo langen tijd het beukenboschje had vervuld; begin Februari waren er plotseling weer twee klevers; een enkele keer kwamen zij nog eens op den grond en toen waren ze beiden verdwenen. Weken lang heb ik ze nu al niet meer gezien en gehoord.

A.

(Wordt vervolgd).

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Ter navolging. — De wakkere Limburgsche Vereeniging tot bescherming van dieren, verzond onderstaande circulaire aan alle scholen in de provincie.

Aan de hoofden van scholen in Limburg en aan de onderwijzers en onderwijzeressen, aan die scholen verbonden.

Mijne Heeren en Dames,

Het bestuur en de leden der Limburgsche Vereeniging tot bescherming van Dieren doen bij dezen een beroep op uw medewerking en op uw hulp, waar het een zaak geldt, wier belangrijkheid voor u voorzeker niet nader in het licht behoeft gesteld te worden.

Het geldt hier dan de leus: „Spaar de vogels.”

Het is een feit, dat de vogelstand in Limburg meer en meer achteruitgaat; het is bewezen, dat in ons gewest tal van vogelrassen uitsterven en dat van andere het getal exemplaren gaandeweg minder wordt.

Ongetwijfeld valt dit feit ernstig te betreuren.

't Is vooral de jeugd, die in dit opzicht haar schennend bedrijf uitoefent; in den broedtijd trekken op vrije middagen groote zwermen van schoolknappen er op uit, om nestjes te zoeken: alle hagen, struiken en boschjes in de naaste omgeving van stad of dorp worden met een ijver, een betere zaak waardig, nagesnuffeld, en als er nestjes zijn, rooft men de eieren, en het jonge broed wordt liefst op barbaarsche wijze om het leven gebracht.

Snoeren, vol uitgeblazen eieren van allerlei grootte, tint en kleur, sieren — helaas! in die dagen den schoorsteen van menige hoeve en van menig huis, ... en zoo gaan door onbezonnen wreedheid duizenden vogellevens te loor.

Die schending in Gods levende natuur wreekt zich natuurlijk niet ineens, maar op den duur: het vogeltal slinkt meer en meer.

Ons beroep op uwe hulp en medewerking zal, hopen wij, niet vergeefs zijn. Door uw